

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad:	11/07/2023
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad yr Aelod Cabinet dros Oedolion, Iechyd a Llesiant
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Dilwyn Morgan
Swyddog Cyswllt:	Aled Davies, Pennaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

Y RHESYMAU PAM FOD ANGEN PENDERFYNIAD

Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad yn effeithiol.

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw i ddiweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelod Cabinet dros Oedolion, Iechyd a Llesiant. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd yn erbyn addewidion Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-2028; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran sefyllfa ariannol yr adran.
- 1.2 Hoffwn eich atgoffa bod yr holl faterion wedi eu trafod mewn cyfarfod rhyngof i, y Cyfarwyddwr Corfforaethol a chynrychiolaeth o'r Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant. Dylid nodi mai gwybodaeth Mawrth ac Ebrill 2023 a graffwyd yn y cyfarfod hwnnw ym mis Mai ac felly ei bod yn fuan iawn i nodi unrhyw dueddiadau ar gyfer eleni ond rwyf wedi amlinellu'r meysydd sydd i'w llongyfarch neu sy'n destun pryder i mi ar hyn o bryd.

2 PROSIECTAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD 2023-2028

- 2.1 Isod, mae diweddariad cryno fesul prosiect i amlygu'r prif feysydd sydd wedi gweld cynnydd neu sy'n peri pryder hyd yma ond dylid nodi nad wyf yn cyfeirio at bob un llif gwaith gan fod prosiectau'r adran yn eang iawn.

Cefnogaeth Ataliol yn Lleol

- 2.2.1 Mae cais cynllunio Dolfeurig wedi'i gyflwyno i'r Parc Cenedlaethol a gweithgaredd ymgysylltu wedi'i gynnal ar y cynlluniau gydag ymateb positif iawn ar y cyfan gan ddefnyddwyr gwasanaeth a'u teuluoedd, staff a thriolion yr ardal.
- 2.2.2 Mae adnodd ar lefel rheolwr bellach mewn lle i arwain y gwaith o lunio cynllun cyfathrebu ac ymgysylltu ar gyfer y maes i sicrhau ein bod yn cynnwys ein cymunedau'n effeithiol wrth ddatblygu gwasanaethau a gwella hygyrchedd yr wybodaeth sydd ar gael i'r cyhoedd.

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490

cabinet@gwynedd.llyw.cymru

Mae gwaith wedi'i wneud i ailwampio, diweddarau a symleiddio tudalennau gwefan yr adran dros y misoedd diwethaf a bydd y fersiwn newydd yn mynd yn fyw dechrau Medi. Bydd gwaith parhaol wedyn i'w chadw yn gyfredol a'i gwella'n barhaus.

- 2.2.3 Mae'r gwaith wedi cychwyn tuag at ennill achrediad 'cymuned oed gyfeillgar' erbyn hyn yn dilyn cefnogaeth y Cabinet, a'r cam nesaf fydd i roi rhaglen waith yn ei lle.

Byw'n Annibynnol

- 2.3.1 O safbwynt Tai Gofal Ychwanegol, mae oedi sylweddol wedi bod ar y gwaith adeiladu ym Mhwlheli ac mae'r adran yn gweithio gyda'r datblygwr i sicrhau eglurder ar yr amserlen ac ar y model gofal fydd mewn lle. Rwyf wedi gofyn am gyfarfod buan iawn gydag Adra i drafod ymhellach.
- 2.3.2 Rwy'n falch iawn o adrodd cynnydd da ar ein gwaith i ehangu opsiynau llety addas ar gyfer unigolion efo Anabledau Dysgu, gyda'r gobaith i gwblhau gwaith addasu byngalo yn y Groeslon yn fuan iawn a chynlluniau mewn lle ar gyfer byngalo ym Mhenrhyndeudraeth ac yn Harlech. Mae'r adran hefyd yn gweithio gyda phartneriaid ar gyfer datblygu tai a chefnogaeth mewn ardaloedd eraill yn Llŷn a Meirionnydd.
- 2.3.3 Mae'r gwaith o baratoi at drawsnewid digidol erbyn 2025 yn mynd rhagddo'n dda gyda'r gwasanaeth wedi cychwyn peilota technoleg amgen penodol am y tro cyntaf yng Ngwynedd ac wedi bod yn profi offer teleofal er mwyn gweld pa offer digidol fyddwn ni'n ei gomisiynu a'i ddarparu i drigolion Gwynedd erbyn 2025.
- 2.3.4 Nodaf gynnydd da hefyd mewn perthynas â'r gwaith i ailfodelu'n gwasanaeth taliadau uniongyrchol. Mae sesiynau wedi eu cynnal gyda chynghorau eraill i drafod yr hyn sy'n gweithio iddyn nhw ac mae'r gwaith o werthuso'r opsiynau posib ar ein cyfer ni yn mynd rhagddo. Disgwylir y bydd argymhelliad ar y ffordd ymlaen yn fuan iawn.

Gofal Arbenigol o Ansawdd

- 2.4.1 Yn anffodus, mae'r sefyllfa gyda methu ag agor uned dementia yn Llan Ffestiniog yn parhau oherwydd problemau recriwtio. Mae oedi pellach hefyd ar agor ein darpariaeth dementia newydd ym Mangor a'r Bermo o ganlyniad i arafwch ar y gwaith adeiladu. Rwyf wedi gofyn am gyfarfod buan efo'r Adran Tai ac Eiddo i ddeall y rhwystrau.
- 2.4.2 Rydym yn parhau i geisio deall gwir gost gofal ac erbyn hyn wedi cychwyn trafodaethau gyda rhai cartrefi preswyl a nyrsio gyda'r bwriad o gomisiynu bloc o welyau. Bydd hyn yn drefn comisiynu newydd yng Ngwynedd os y bydd yn llwyddiannus, a bydd yn hybu'r cyflenwad o'r gwelyau sydd ar gael yn y sir, gyda phwyslais ar welyau nyrsio.
- 2.4.3 Erbyn hyn, mae achos busnes strategol wedi'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru er mwyn derbyn cadarnhad o'u cyfraniad tuag at y cynllun i ddatblygu gwelyau nyrsio ar y cyd â'r Bwrdd Iechyd ar safle Penrhos ger Pwllheli.
- 2.4.4 Mewn perthynas â chynnal adolygiad o'n model darparu gwasanaethau iechyd meddwl, mae'r adran wedi dechrau ar ymgysylltu gyda staff a'r Bwrdd Iechyd er mwyn symud ymlaen i ddatblygu cynigion mwy manwl. Gweler adroddiad a aeth i'r Pwyllgor Craffu Gofal ar 22/06/23 am fwy o fanylion.

2.4.5 Mae recriwtio i'r maes gofal a chadw staff yn parhau i fod yn hynod o heriol, ac mae'r prinder yn arwain at anallu'r adran i ddiwallu'r holl alw am ofal. Erbyn hyn, mae'r adran wedi gweithredu ar ganlyniadau adolygu ac ailarfarnu swyddi'r gweithlu gofal ac fe ddylai'r mwyafrif o staff fod wedi gweld y newid yn eu cyflogau bellach. Mae'r adran yn parhau i gyfrannu at y prosiect corfforaethol ond yn gweithio ar ymgychoedd penodol i ofal hefyd; gan gynnwys hyrwyddo'r fideo recriwtio ymhellach a gosod brandio perthnasol ar 5 o geir fflyd trydan newydd yr adran. Mae'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol hefyd yn arwain grŵp tasg a gorffen i edrych ar opsiynau'n ymwneud â chyflogau proffesiynol yn y maes.

3. PERFFORMIAD A MESURAU

3.1 Rwyf yn fodlon iawn gyda'r cynnydd sydd wedi'i wneud gan yr adran ers y tro diwethaf i mi adrodd mewn perthynas â datblygu mesurau a threfniadau i adrodd ar eu perfformiad mewn modd sy'n ein caniatáu i weld y perfformiad yn glir a thros amser. Mae llawer o fesurau y gallwn adrodd arnynt ond er mwyn ceisio cadw'n gryno, byddaf yn cyfeirio at y rhai hynny sy'n peri pryder neu'n dangos cynnydd sylweddol yn unig.

3.2 O fewn y **Gwasanaeth Pobl Hŷn, Anabledau Corfforol a Synhwyrdd** mae gan yr adran restr aros sylweddol ar gyfer derbyn asesiad therapi galwedigaethol gyda 42 unigolyn wedi bod ar y rhestr aros am fwy na 90 diwrnod ar ddiwedd mis Ebrill 2023. Mae'r achosion yn cael eu blaenoriaethu ar sail asesiad risg. Mae dwy swydd llawn amser therapydd galwedigaethol yn parhau'n wag ond mae'r adran wedi cynyddu adnodd Ymarferwyr Gwaith Cymdeithasol yn y tymor byr i gefnogi'r gwaith o leihau'r rhestr, ac maent yn edrych ar opsiynau i uwchsgilio'r aelodau staff yma i fedru cefnogi gyda mwy o achosion i'r dyfodol. Fe wnafeich diweddarau yn fy adroddiad nesaf.

3.3 Rwy'n falch iawn o nodi ein bod wedi gweld cwmp yn y canran o oriau **gofal cartref** sydd heb eu diwallu ym mis Ebrill 2023 ar ôl rhai misoedd pryderus yn flaenorol. Disgynnodd y ganran o 15.6% ym mis Mawrth i 12.1% ym mis Ebrill. Mae'r rhestr aros yn parhau'n uchel gyda 120 o unigolion yn aros am ofal cartref o'r newydd ddiwedd Ebrill 2023 (o'i gymharu â 141 ddiwedd Mawrth) ond mae'n gam i'r cyfeiriad cywir ac rwy'n mawr obeithio y bydd y ffigurau yn parhau i syrthio wrth i'r model gofal cartref newydd wreiddio.

3.4 Gwelwyd dirywiad yn y nifer o achosion ble mae'r ymholiadau **diogelu oedolion** wedi eu cwblhau o fewn y 7 diwrnod gwaith statudol (lawr i 87.2% ym mis Ebrill o'i gymharu â 96.8% ym mis Mawrth). Rwyf wedi trafod y rhesymau gyda'r adran ac yn ymwybodol fod hyn yn cyd-fynd â chyfnod o wyliau a salwch o fewn y tîm diogelu ac mae hyn yn amlygu effaith diffyg capasiti o fewn y timau. Er nad yw'r ymholiadau wedi eu cwblhau o fewn 7 diwrnod, rwyf wedi derbyn sicrwydd bod y timau gwaith cymdeithasol yn ymateb i'r ymholiadau hyn yn ystod cyfnodau o'r fath ac yn cydweithio gyda'n partneriaid i sicrhau bod cynllun diogelu yn ei le ac mae'r canran o achosion lle mae'r perygl wedi'i reoli yn parhau'n gyson iawn (100% ym mis Ebrill 2023).

3.5 Mae'r nifer o unigolion sy'n aros am asesiad **Diogelu rhag Amddiffyn Rhyddid** yn gyson bryderus i mi gyda'r ffigur yn 278 ym mis Mai eleni. Mae'r nifer ar y rhestr aros yn golygu bod angen i'r gwasanaeth flaenoriaethu asesiadau a rhoi sylw i'r achosion am awdurdod brys ac achosion cymhleth. Mae'r sefyllfa'n bell o fod yn ddelfrydol ac mae'r adran yn ddibynnol ar arian grant i ymgymryd â'r gwaith oherwydd diffyg adnodd. Mae'r Llywodraeth bellach wedi cyhoeddi na fydd y trefniadau newydd oedd ar droed yn dod i rym fel yr oeddem yn ei ddisgwyl ac mae hyn yn achosi pryderon pellach o safbwynt

capasiti a chynaliadwyedd y gwasanaeth fel y mae'n sefyll. Mae'r adran wedi cadarnhau y byddent yn craffu'r drefn i sicrhau fod eu prosesau'n cyd-fynd â'r angen.

- 3.6 Mae ein cyfradd llenwi gwelyau mewn **cartrefi preswyl** mewnol yn parhau yn bryderus i mi (80% ym mis Ebrill 2023). Rwyf wedi derbyn eglurhad gan yr adran fod y ffigwr yma'n cynnwys gwelyau, nifer ohonynt yn rai dementia, sydd methu cael eu defnyddio ar hyn o bryd o ganlyniad i waith sy'n mynd rhagddo ar y cartrefi. Mae mwy am hyn ym mharagraff 2.3.1.

4. SEFYLLFA ARIANNOL

- 4.1 Ar sail cyfrifon 2022/23, roedd yr Adran yn gorwario £3.9 miliwn. Mae nifer o ffactorau'n cyfrannu at y gorwariant yma, gan gynnwys methiant i wireddu cynlluniau arbedion hanesyddol (oddeutu £900k), gorwariant o fewn y Gwasanaeth Gofal Cartref mewnol, a'r ffioedd ychwanegol sy'n rhaid i ni eu talu i gartrefi preswyl a nyrsio preifat er mwyn comisiynu lleoliadau addas o fewn y sir.
- 4.2 Bydd adolygiad cyllid cyntaf y flwyddyn 2023/24 yn digwydd yn ystod mis Awst 2023, ac mae gennyf bryder ynglŷn â'r sefyllfa ar hyn o bryd a'r her sy'n ein wynebu. Mae'r adran yn ymwybodol fod perfformiad ariannol 2022/23 wedi bod yn destun pryder sylweddol i mi, a bod y rhagolygon ar gyfer 2023/24 yn parhau yn heriol dros ben. Mae trafodaethau wedi cychwyn rhyngof a rhai o'r timau i herio'r hyn sydd y tu ôl i elfennau o'r gorwariant, a bydd angen parhau i wyntyllu elfennau eraill ac ystyried sut y gallem fynd i'r afael â nhw. Mae cyfarfodydd rheolaidd wedi eu trefnu gan yr adran i drafod y cynlluniau arbedion yn benodol, gan gynnwys cynrychiolaeth o'r Adran Gyllid. Bydd y cyfarfodydd yma yn parhau fel bod modd dod i benderfyniad buan ar ba rai o'r cynlluniau arbedion sydd yn mynd i gael eu cyfarch, a pha rai sy'n afrealistig bellach ac angen eu hail-gynllunio.
- 4.3 Derbyniwyd grantiau unwaith ac am byth sylweddol gan y Llywodraeth yn ystod 2021/22 ac yn y blynyddoedd cyn hynny. Yn anffodus, ni chafwyd rhai o'r grantiau yma'n ystod 2022/23, ac mae hyn wedi amlygu gwir faint y dasg sydd o'n blaenau heb gael cymorth ariannol bellach.
- 4.4 Mae'n galonogol fod grant newydd RIF (Cronfa Integreiddio Rhanbarthol), sydd ar gyfer buddsoddi i ddarparu gwasanaethau mewn ffyrdd gwahanol ar y cyd â'r Bwrdd Iechyd a phartneriaid eraill, yn cael ei ymrwymo am 3-5 mlynedd. Hoffwn gymryd y cyfle i ddiolch i'n partneriaid am eu syniadau a'u cydweithio wrth gynllunio i wella ac i gynnal y sector. Mae'n allweddol fod adnoddau ychwanegol i'r sector yn cael eu darparu ar sail barhaol/hir dymor er mwyn gallu ariannu rhai o'r newidiadau sydd wirioneddol eu hangen yn y maes. Byddwn fel Cyngor yn parhau i bwysleisio i Lywodraeth Cymru fod angen buddsoddiad parhaol yn y sector.
- 4.5 Yn fy adroddiad nesaf, byddaf yn eich diweddarau am yr union gamau sy'n cael eu cymryd i ddod i'r afael a'r gorwariant, ac i gyfarch arbedion hanesyddol, ac yn darparu amserlen er mwyn gwneud hynny.

5. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Dim i'w nodi.

5.1 Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Gallaf gadarnhau fod yr wybodaeth ariannol sydd yn yr adroddiad yn gyson â chynnwys yr adroddiad Alldro Refeniw 2022/23 a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 13 Mehefin.

5.2 Barn yr Aelod Lleol:

Ddim yn fater lleol.

5.3 Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

Dim i'w nodi.